

CÁC GEN VIRUS CÚM LỢN KHÔNG PHẢI LÀ GEN ĐỘT BIẾN

Tác giả: Maggie Fox

Nghiên cứu đầy đủ mới đây về virus cúm H1N1 đã chứng minh rằng loại virus này đã lưu thông trong nhiều năm nay, chủ yếu là ở lợn, mà con người không hề hay biết.

Các nhà nghiên cứu cho hay lợn rõ ràng là một nguồn dịch bệnh nguy cơ cao đối với con người.

"Các kết quả của nghiên cứu cho thấy cần có một cuộc khảo sát hệ thống hơn trên toàn cầu về virus cúm ở lợn," tiến sĩ Nancy Cox, trưởng bộ phận Cúm tại Trung tâm Phòng chống Dịch bệnh Hoa Kỳ, trả lời phóng viên qua điện thoại.

Báo cáo của Cox cùng nhóm nghiên cứu quốc tế trên tờ Science cho rằng loại virus này "có lẽ đã lưu thông ở các đàn lợn đầu đó trên thế giới mà con người không phát hiện ra."

Các nhà nghiên cứu khẳng định có sự kết hợp kì lạ giữa các gen cúm lợn, cúm gà và cúm người trên virus H1N1, loại virus đã lây nhiễm tới hơn 11.000 người ở 42 quốc gia, và cướp đi sinh mạng của 86 người tính tới nay. Tổ chức y tế Thế giới WHO đã sẵn sàng tuyên bố tình trạng dịch bệnh ở mức cao nhất.

Các nhà nghiên cứu cho biết có vẻ như các kiểu kết hợp khác nữa của virus cúm cũng đang tồn tại ở lợn, nhưng hiện tại vẫn chưa được phát hiện. Họ đã lập chuỗi các mã gen của 70 mẫu khác nhau lấy từ Mỹ và Mexico của loại virus mới này.

"Chúng ta có thể thực sự tìm ra mỗi một gen bắt nguồn từ đâu," Cox nói.

Virus mới là một sự kết hợp từ các sự kết hợp - nó bao gồm loại virus lai ba giống (triple reassortant virus) năm 1998 bao gồm các yếu tố của virus cúm lợn, cúm gà và cúm ở người.

Nó cũng bao gồm một số thành phần từ dòng cúm lai Âu Á, trong đó có một phần liên quan trực tiếp tới mẫu xét nghiệm lấy từ một bệnh nhân Hồng Kông nhiễm cúm lợn năm 1999.

Virus cúm lợn (Ảnh : thuocbietduoc.com.vn)

SỰ HÌNH THÀNH

Chúng mới này hình thành như thế nào tới nay vẫn là một điều bí mật, các nhà nghiên cứu nói.

"Một vài kịch bản được dựng lên, trong đó có giả thuyết nói về sự tái tổ hợp tại châu Á hoặc châu Mỹ rồi hình thành nên loại virus mới H1N1," họ viết.

Cũng có giả thuyết cho rằng một loài động vật khác đã đóng vai trò như vật trung gian, chỉ lây nhiễm mầm bệnh chứ không phát thành bệnh. Cox lưu ý các nhà nghiên cứu mãi gần đây mới phát hiện ra rằng, chẳng hạn, toàn bộ họ nhà mèo, từ hổ sống trong tự nhiên cho tới mèo nhà, đều có thể nhiễm cúm gà H5N1.

"Chúng tôi được biết rằng các nhà nghiên cứu thú y tại Bộ Nông nghiệp Hoa Kỳ cũng như nhiều nơi khác trên thế giới hiện đang tìm hiểu xem các mẫu đông lạnh lấy từ gà và các động vật khác liệu có tiết lộ một mắt xích nào đó bị bỏ quên hay không," Cox nói.

"Một khi đã xác định được nguồn gốc, chúng ta sẽ có các biện pháp để đảm bảo rằng loại virus này sẽ không xuất hiện lại dưới một dạng khác," bà nói.

Các nhà nghiên cứu nói họ không biết loại virus này làm sao có khả năng lây nhiễm sang người. Ở đây không phát hiện các đột biến thông thường cho phép virus trên động vật nhảy sang người và sau đó dễ dàng lan truyền từ người này sang người khác.

Các chuyên gia cúm bắt đầu lo ngại khi xuất hiện loại virus có thể chuyển thẳng từ động vật sang người. Thông thường, chúng không chuyển sang một người khác nữa - ví dụ, virus cúm gà H5N1 với 429 ca nhiễm và 262 người thiệt mạng hầu như không lây từ người này sang người khác.

Nhưng trong ba dịch cúm gần đây - vào các năm 1918, 1957 và 1968 - đều bắt đầu với việc một virus cúm gà mới lây nhiễm sang người.

Tới nay các mẫu virus cúm H1N1 không cho thấy có sự đột biến gen nào - mẫu của bệnh nhân tại Mexico cũng như mẫu lấy từ Hoa Kỳ và các nước khác.

Điều này "cho thấy thực tế rằng loại virus này có lẽ đã lây nhiễm sang người qua một cá biệt nào đó," Cox nói. Hoặc nếu có hơn một người đã lây nhiễm trực tiếp từ một loài động vật hay một nguồn nào đó, thì hẳn họ đã nhiễm những virus giống hệt nhau về gen.